

Čtyři místní vrchy daly lidem azyl i smrt

27.12.2024

Vítkov, Šibeniční vrch, Parukářka a Židovské pece — to jsou přírodní dominanty Prahy 3, které plní už od středověku pro obyvatele města významnou funkci.

Nejvýše položeným místem na území Prahy 3 je Vítkov. V dávných dobách byl hustě zalesněný. Hvozdy však postupně mizely, a to zejména za vlády Karla IV., který kázal zakládat vinice. Ty náležely většinou k duchovním statkům, podíl na nich ale měli i němečtí a čeští měšťané, například pražský konšel Vítek z Hory, po němž nese kopec jméno. Během třicetileté války byla réva zničena a nahradily ji valy a ohrady. V časech, kdy se pak začal rodit Žižkov, stálo na jižním svahu Vítkova pár zahrad, jinak byla stráň pustá. Roku 1878 zakoupila část vrchu žižkovská obec a nechala ji zalesnit. Následně dostal městský zahradník František Thomayer úkol, aby na Vítkově vytvořil sad. Ten byl předán veřejnosti roku 1898.

Kopci ležícímu dnes mezi Husitskou a Seifertovou ulicí se od 11. století říkalo Šibeniční hora. Věšeli tu totiž odsouzence ze Starého a Nového Města pražského. Dvě šibenice trčely k nebi v nejvyšším místě dnešní Příběnické ulice. Zatímco Vítkovu se německy říkalo Sankt Veitsberg, jeho soused byl Galgenberg, protože Galgen znamená šibenice. Koncem 18. století byly obě šibenice odstraněny, pozemky prodány a v místě smrti vznikly sady, zahrady, pastviny a vinice.

Vrchu se říkalo taky Komotovka. Divadelník Hof si v místě ohybu dnešní Řehořovy ulice postavil roku 1872 stejnojmennou divadelní arénu. Byla to dřevěná kruhová stavba se sousedním hostincem. Časopis Besedník tehdy napsal: „Divadelní představení jsou tam romantická, neboť vidíme v pozadí skálu posetou tu a tam travinami.“ Zmíněná skála dodnes stojí ve vnitrobloku mezi ulicemi Seifertova, Příběnická a Řehořova, divadlo ale úspěch nemělo. Jednou z příčin byla blízkost cihelny, ze které se valil hustý dým, který diváky i herce dráždil ke kašli. Dřevěná aréna byla po třech letech stržena a dána k prodeji „na dříví“. Ten samý rok se začala stavět železniční trať a do konce 19. století bylo celé návrší poseto činžovními domy.

Další místní vrch dostal prý jméno podle dřevěného křížku, který tam stál od roku 1822. Geologický podklad kopce tvoří břidlice s jílem a taky křemence usazené v prvohorách — důležitá stavební surovina, která se těžila v místě dnešní Prokopovy ulice. Vyráběl se tu šterk i kočičí hlavy, jimiž se dláždily žižkovské ulice. Jejich pozůstatky jsou ještě viditelné v Krásově ulici. Lom byl otevřen kolem roku 1918, kdy byl zbourán malý zámek stojící na návrší proti Nakvasově ulici. Podle něj se kopci říkalo taky Na Zámečku. Má ale i další jména. Dnes je nejběžnější Parukářka. Název vznikl v roce 1804 podle profese tehdejšího majitele usedlosti Hejtmanovská, který se jmenoval Hrabánek a byl výrobcem paruk. Užíval se i název Bezovka podle usedlosti v místě dnešní prodejny Albert nebo Kapslovna podle továrny na střelivo, kterou u Jeseniovy ulice postavili roku 1823 francouzští podnikatelé Sellier a Bellot.

Čtvrtou místní dominantou jsou Židovské pece s nadmořskou výškou 281 metrů. Název jí dali židovští pekaři, kteří si tu postavili pece na chléb. Na kopci bývaly taky vinice nebo jeskyně, které si tu hloubila chudina z celé Prahy. Právě sem bylo z Šibeničního vrchu přesunuto popraviště. Vydrželo tři desítky let až do roku 1866, kdy poslední popravě přihlíželo snad 30 tisíc lidí. Kolem kopce se v té době nacházely i dílny, ve kterých se padělaly tehdejší mince. Říkalo se jim žižkováky.

Galerie

4 fotografie

